

PODSUMOWANIE

Sprawdzianu z Tutorem

Próbny sprawdzian w klasie szóstej szkoły podstawowej
Część 1. Język polski i matematyka

W zgodzie z naturą

25 listopada 2014 r.

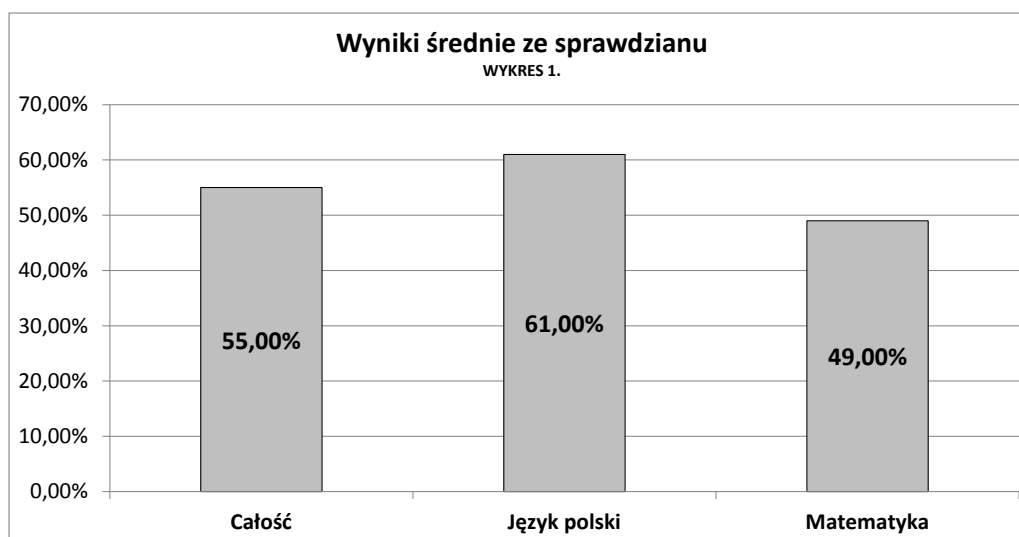

Oficyna Wydawnicza TUTOR
Toruń, ul. Warszawska 14/2
tel. 56 65-999-55, www.tutor.torun.pl

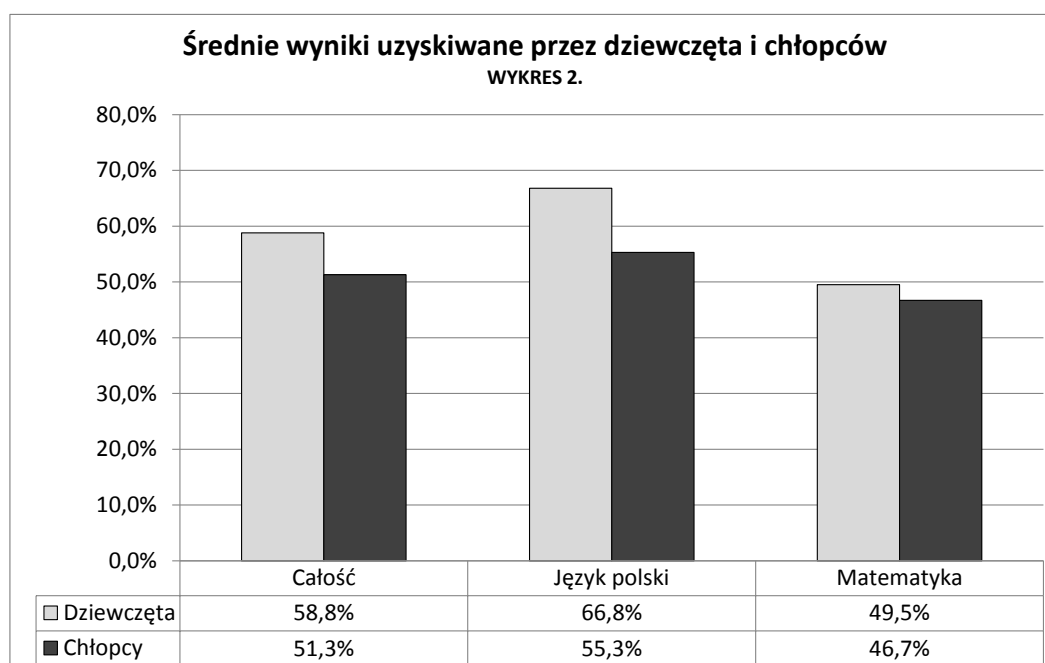
Omówienie sprawdzianu z Tutorem z dnia 25.11.2014 r.

Do sprawdzianu przystąpiło 108 szkół z całej Polski. Arkusz rozwiązywało blisko 2300 uczniów. Podane niżej dane statystyczne obliczono na podstawie wyników przekazanych przez 80 szkół. Można przyjąć, że wyniki te nie ulegną zmianie po uwzględnieniu wszystkich szkół.

Średni uzyskany wynik z obu przedmiotów to **55%**. Wyższe wyniki uzyskiwali uczniowie z części dotyczącej języka polskiego – **średnia 61%**, a niższe z części matematycznej – **średnia 49%**.
Prezentuje to Wykres 1.

Dziewczęta uzyskiwały zdecydowanie lepsze wyniki. Wynik ogólny dziewcząt był wyższy o 7,5 pkt procentowego, z języka polskiego aż o 13,5 pkt procentowego, natomiast z matematyki różnica ta nie była taka wysoka i wyniosła 2,8 pkt procentowego. **Prezentuje to Wykres 2.**

Wszystkie wyniki ogólne uzyskiwane przez szkoły znalazły się w przedziale od 30% do 80%. **Wyniki te przypisaliśmy do pięciu grup – przedziałów 10-procentowych.** Do grupy V – najlepszej – trafiło 2% szkół, do grupy IV – szkół uzyskujących wyniki **powyżej średniej** – trafiło 22% szkół, a dalej odpowiednio do grupy z **wynikami średnimi** trafiło 44%, do grupy II z **wynikami poniżej średniej** 30% i do grupy I z **niskimi wynikami** 2% szkół.

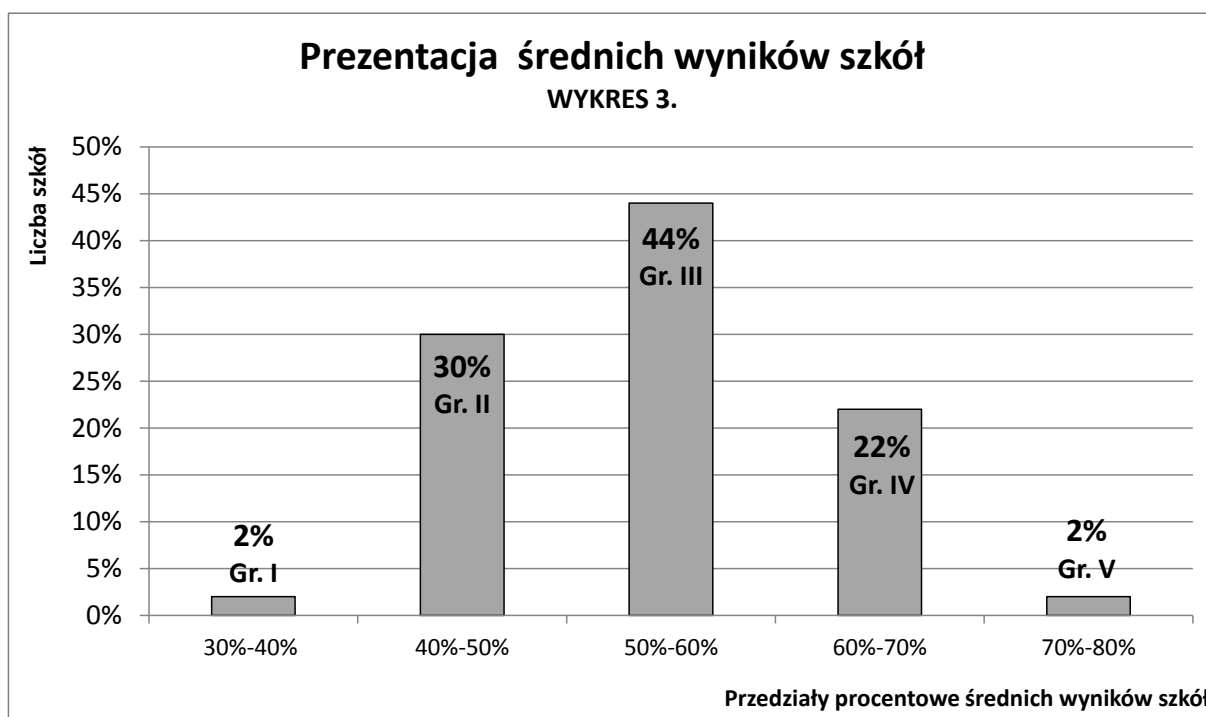
Podobne zestawienia zrobiliśmy dla średnich wyników uzyskiwanych przez szkoły z języka polskiego i z matematyki. W przypadku języka polskiego wyniki wszystkich szkół objęły wyższy zakres tj. od 30% do 90%, natomiast z matematyki niższy od 10% do 70%. W przypadku języka polskiego najwyższe wyniki uzyskały szkoły zakwalifikowane do grupy VI – z przedziału od 80% do 90%.

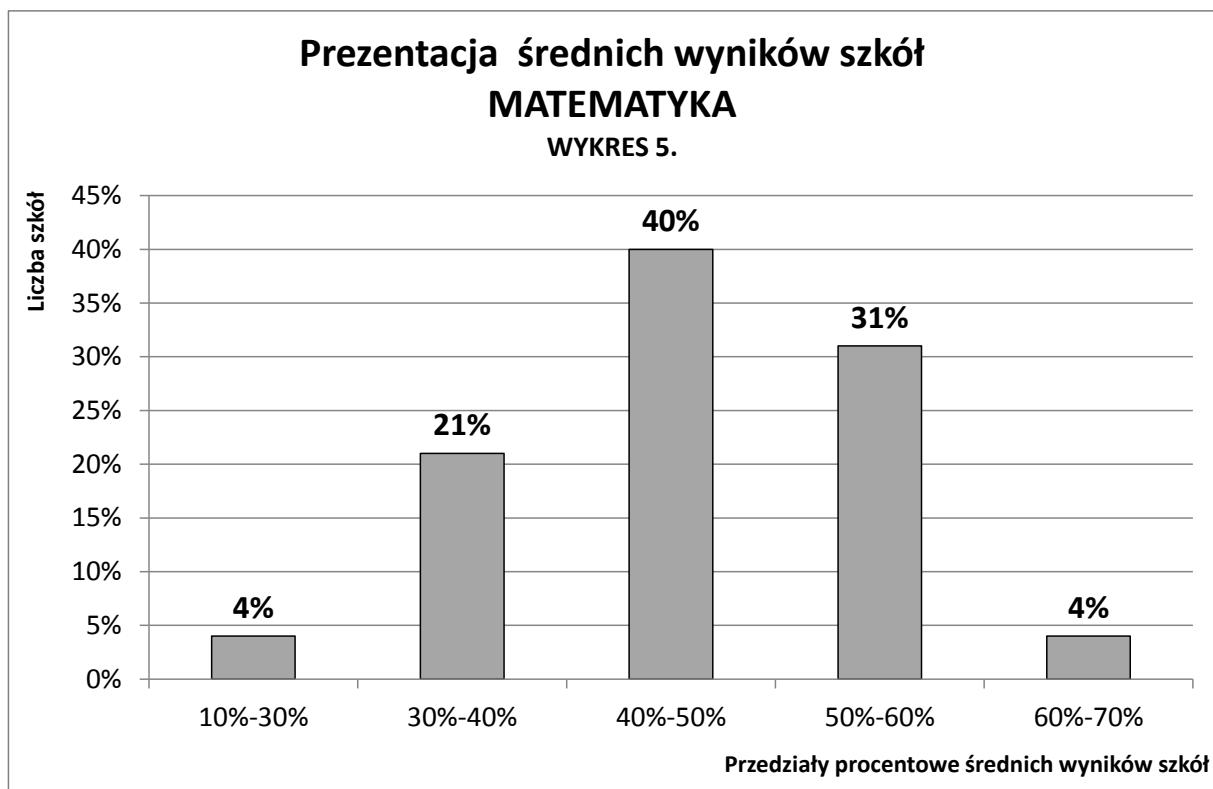
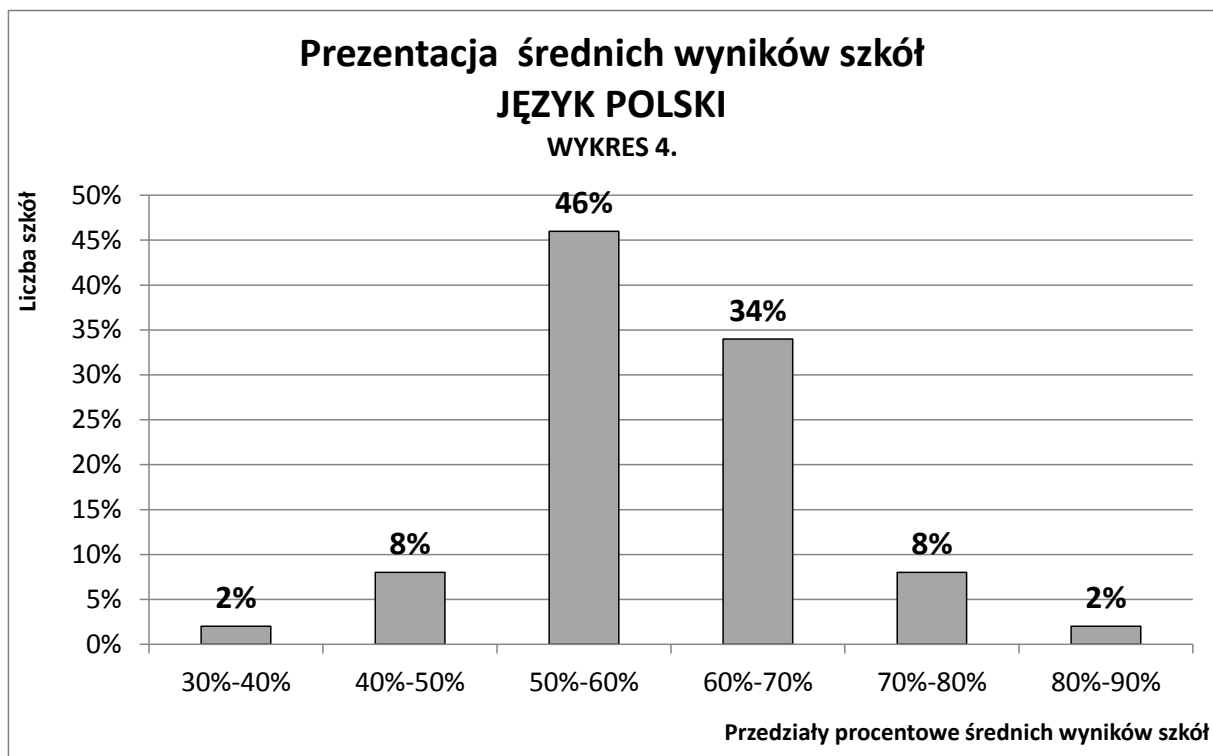
Zestawienia te prezentują wykresy 3., 4. i 5.

Na podstawie tych zestawień każda szkoła może się odpowiednio zaszeregować do właściwych grup i sprawdzić, czy uczniowie uzyskują wyniki najwyższe, dobre, średnie, poniżej średniej czy niskie.

Wartości średnie uzyskane przez Waszą szkołę znajdują się w ostatnim wierszu na ostatniej stronie **ZESTAWIENIA WYNIKÓW** szkoły.

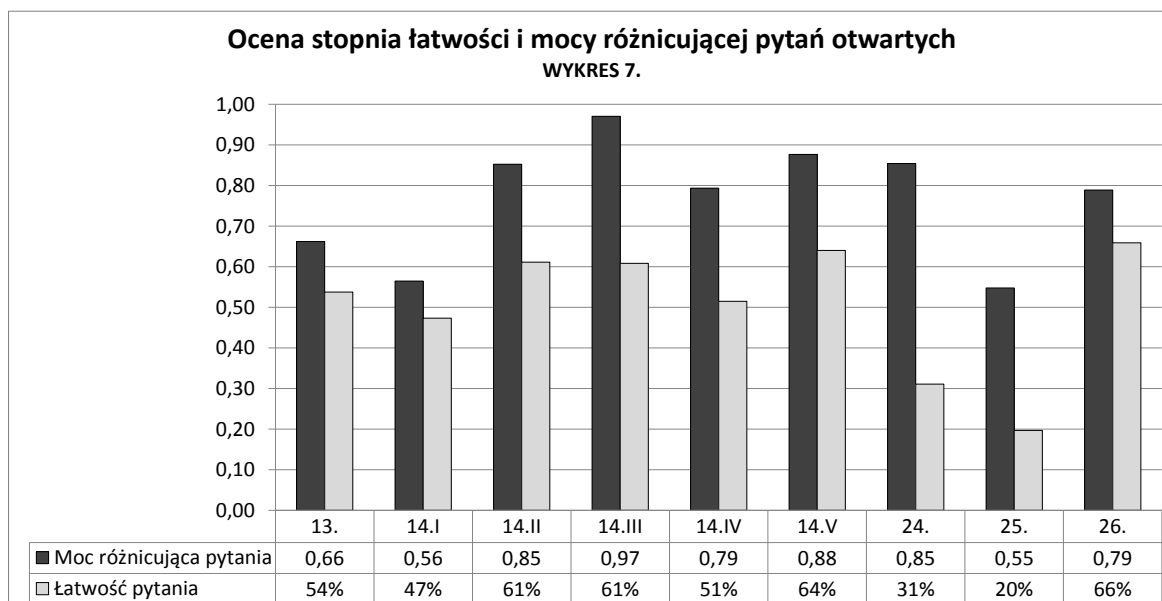
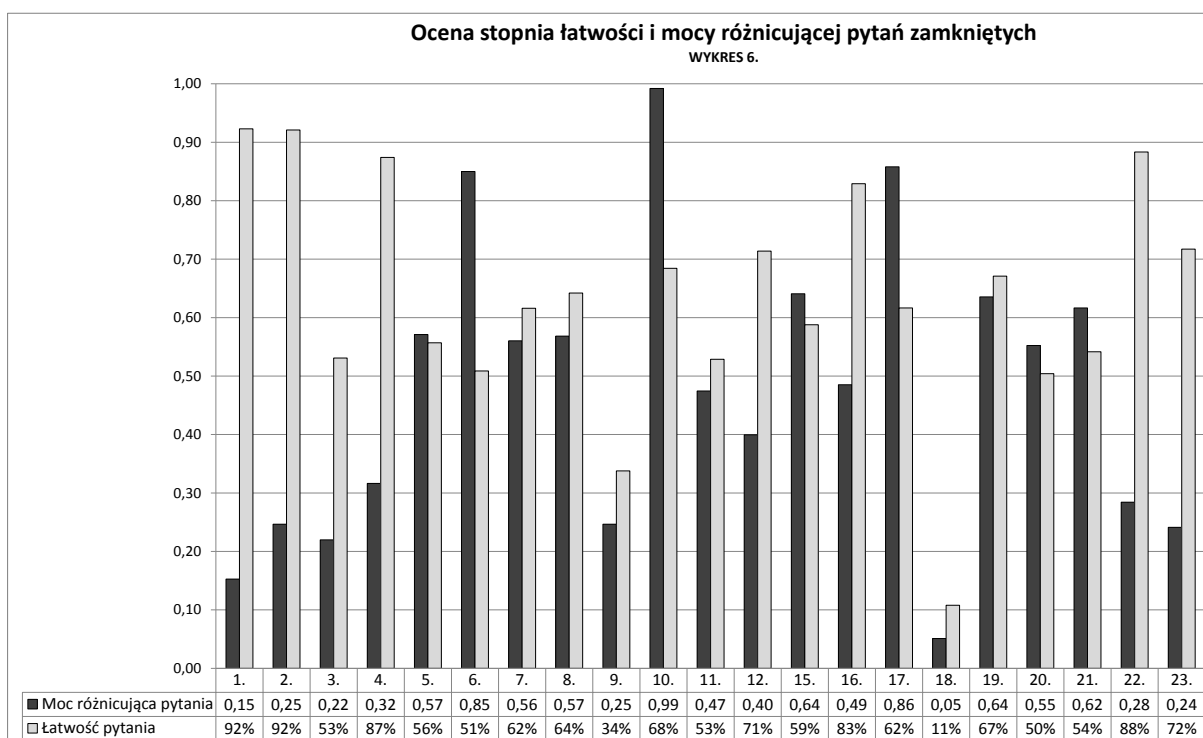
W zestawieniach wyników, obok wartości wyrażonej w punktach i w procentach, znajduje się dla porównania **% do średniej**. Wartość ta podaje ile procent stanowi wynik ucznia w odniesieniu do średniego wyniku, uzyskanego przez wszystkich uczniów. **% do średniej** ma wartość wyższą od stu procent w przypadku, jeżeli wynik ucznia jest lepszy od średniej.

Analiza statystyczna pytań z arkusza

Wykresy 6. i 7. ilustrują ocenę łatwości pytań i ich mocy różnicującej wykonaną na podstawie uzyskanych wyników. W grupie pytań zamkniętych widać, że pytanie 18. okazało się bardzo trudne i niezrozumiałe dla uczniów. Niski wynik z tego pytania mógł wpłynąć na obniżenie średniego wyniku z matematyki. Wskaźniki mocy różnicującej w przypadku zadań zamkniętych mogą sugerować, że część odpowiedzi dobrych wskazano przypadkowo. Natomiast wysokie wartości mocy różnicującej w przypadku zadań otwartych wyraźnie pokazują, że wynik jest skorelowany z wiedzą i umiejętnościami uczniów.

Analiza zadań z języka polskiego

Mocne strony (powyżej 70%)

Nr zad.	Wymaganie w podstawie programowej Uczeń:	Mocne strony Uczeń:
1.	identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, literacki, reklamowy (I.1.4)	rozpoznaje różne typy tekstów – prawidłowo wskazuje tekst informacyjny
2.	rozpoznaje w tekście formę 1. osoby (I.3.4)	zna odmianę czasownika – prawidłowo wskazuje wymaganą formę
4.	wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio (I.1.7)	prawidłowo ocenia prawdziwość zdań – wyszukuje w tekście wymagane informacje
12.	korzysta z informacji zawartych w encyklopedii, słowniku ortograficznym, słowniku języka polskiego, słowniku wyrazów bliskoznacznych (I.2)	potrafi wskazać odpowiednie źródło (słownik), w którym można znaleźć znaczenie danego wyrazu

Co trzeba doskonalić?

Nr zad.	Wymaganie w podstawie programowej. Uczeń:	Słabe strony	Zalecenia, wnioski do pracy:
3.	wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście (w tym rozpoznaje prawdę lub fałsz) (I.1.9)	Około 47% uczniów nie potrafi wyciągnąć odpowiednich wniosków z przeczytanego tekstu.	– ćwiczyć umiejętność wnioskowania, poprzez wprowadzenie odpowiednich ćwiczeń wymagających uogólniania i wyciągania wniosków;
5.	wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście (I.1.9) – jw.		

Nr zad.	Wymaganie w podstawie programowej. Uczeń:	Słabe strony	Zalecenia, wnioski do pracy:
6.	rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze i złożone (I.3.2)	49% uczniów nie potrafi rozpoznać zdania pojedynczego	<ul style="list-style-type: none"> – utrwaląc pytania, na jakie odpowiada czasownik / orzeczenie, – ćwiczyć rozpoznawanie czasownika / orzeczenia w zdaniu, – ćwiczyć pisanie prostych zdań i wskazywanie w nich czasownika / orzeczenia;
7.	określa temat i główną myśl tekstu (I.1.2)	38% nie potrafi wskazać tematu utworu	Uczniowie koncentrują się na wybranych wersach tekstu literackiego, co zakłóca im całościowe odczytanie jego głównego tematu. Należy ćwiczyć tę umiejętność na bazie odpowiednio dobranych utworów.
8.	rozpoznaje w tekście literackim porównanie i epitet oraz objaśnia ich rolę (II.2.4)	36% uczniów nie potrafi określić roli epitetu i porównania w tekście literackim	<ul style="list-style-type: none"> – utrwaląc podstawowe pojęcia z zakresu analizy wiersza, m.in. porównanie, epitet; – ćwiczyć umiejętność rozpoznawania tych środków w utworach i wyjaśniania, w jakim celu zostały zastosowane – zaproponować uczniom zabawę dydaktyczną polegającą na tworzeniu własnych środków poetyckich (tworzenie poetyckich określeń dla przedmiotów codziennego użytku, poetyckie nazywanie zjawisk itp.) i określaniu ich roli, celu.

Nr zad.	Wymaganie w podstawie programowej. Uczeń:	Słabe strony	Zalecenia, wnioski do pracy:
9.	odróżnia realizm od fantastyki (II.2.3)	66% uczniów nie potrafi rozpoznać elementów fantastycznych i realistycznych	<ul style="list-style-type: none"> – omawiając utwory dla dzieci, zalecane w podstawie programowej (baśnie, legendy, pozycje książkowe), należy w większym stopniu koncentrować się na elementach fantastycznych świata przedstawionego: bohaterach fantastycznych i zdarzeniach z ich udziałem, – utrwałać pojęcie: <i>fantastyczny</i> poprzez zabawy dydaktyczne i prace plastyczne, w których uczniowie mogliby kreować własne wizje artystyczne nieistniejących w rzeczywistości bohaterów;
10.	rozpoznaje wers, zwrotkę, rym, rytm, refren (II.2.5)	32% uczniów nie potrafi prawidłowo określić liczby sylab w wersie oraz wskazać rymów i zauważyć rytm	<ul style="list-style-type: none"> – utrwałać pojęcia związane z analizą wiersza: <i>wers, zwrotka, rym, rytm, refren</i> nie tylko na lekcjach języka polskiego, ale również na lekcjach muzyki, – utrwalić zasady dzielenia wyrazów na sylaby ze zwróceniem szczególnej uwagi na wyrazy jednosylabowe (prawdopodobna przyczyna wielu błędów);
11.	rozpoznaje podstawowe części mowy (I.3.3)	47% uczniów nie potrafi rozpoznać przyimków	<ul style="list-style-type: none"> – utrwałać pytania, na które odpowiadają podstawowe części mowy oraz ćwiczyć rozpoznawanie nieodmiennych części mowy; – ćwiczyć rozpoznawanie ich poprzez wykonywanie odpowiednich zadań, schematów, map myśli oraz w trakcie zabaw dydaktycznych;

Nr zad.	Wymaganie w podstawie programowej. Uczeń:	Słabe strony	Zalecenia, wnioski do pracy:
13.	tworzy zaproszenie (III.1.5)	46% uczniów nie potrafi napisać zaproszenia, uwzględniając informacje typowe dla tej formy wypowiedzi oraz wymagane informacje ze źródeł	<ul style="list-style-type: none"> – ćwiczyć redagowanie zaproszenia jako formy wypowiedzi, bazując na zasadzie 5 palców – każdy palec odpowiada jednej informacji: kto? kogo? kiedy? gdzie? na co zaprasza? (uczniowie rysują swoje dłonie i wpisują w nie informacje) – wprowadzić ćwiczenia redakcyjne, w których uczniowie będą musieli wykorzystać wszystkie teksty źródłowe;
14.	tworzy wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: list oficjalny (III.1.5 i inne wymagania dotyczące poprawności zapisu)	53% uczniów nie potrafi zredagować listu oficjalnego z uwzględnieniem wszystkich wymaganych elementów tej formy wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> – utrwalać zasady pisania listu oficjalnego, zwracając uwagę na formalne wyróżniki listu (miejscowość, data, dane adresowe nadawcy i adresata, podpis); – zwrócić uwagę na konieczność dostosowania stylu do adresata (styl urzędowy) – ok. 40% uczniów nie potrafi dobrać odpowiedniej formy, np. formuły pożegnalnej, – zwrócić uwagę na poprawność językową (eliminować błędne sformułowania typowe dla potocznej polszczyzny) oraz poprawność ortograficzną i interpunkcyjną (utrwaląc zasady).

Analiza zadań z matematyki

Arkusz zawierał 9 pytań zamkniętych i 3 otwarte.

Średni wynik z matematyki to 48%. Dla zadań zamkniętych wynik ten był wyższy i wyniósł około 61%. Dla zadań otwartych ok. 40%.

Najtrudniejszym pytaniem w grupie zadań zamkniętych było zadanie nr 18. Uczniowie nie umieli wykorzystać lub nie zrozumieli informacji o dniu rozpoczęcia i dniu zakończenia wakacji w roku 2013. W rezultacie tylko 10% uczniów udzieliło poprawnej odpowiedzi. Spowodowało to, że średni wynik z matematyki został dodatkowo zaniżony.

Zadanie zamknięte nr 20 pokazuje, że tylko 50% uczniów potrafi odróżnić trójkąt prostokątny od trójkąta równobocznego. Niewielu ponad 50% uczniów potrafi wyliczyć cenę 1 kg towaru w oparciu o wartość zakupu tego towaru o innej wadze.

Na podstawie wyników uzyskanych z zadań otwartych oraz naszych wniosków ze sprawdzania przesłanych prac można ogólnie stwierdzić, że uczniowie mają duże problemy z przedstawieniem rozwiązania i obliczeń do tego typu zadań.

Uczniowie nie potrafią przedstawić w sposób uporządkowany, logiczny i staranny rozwiązania zadania. Rzadko korzystają z brudnopisów i wpisują do arkusza nieprzemysłane działania. Nie oddzielają wartości podanych w zadaniu od wartości obliczanych. Nie przypisują jednostek do podawanych wartości lub przypisują błędne. Nie zamieszczają opisów lub komentarzy przy dokonywanych obliczeniach. Rzadko wykonują rysunki i schematy, które pomogłyby im w rozwiązaniu problemu. Także nie wypisują danych do zadania i nie określają, co w tym zadaniu kolejno chcą obliczyć lub wyznaczyć. Nie sprawdzają uzyskanych wyników – stąd niepoprawione błędy rachunkowe, a także odpowiedzi, które nie mają sensu.

Uczniowie nie czytają uważnie poleceń. Nie udzielają pełnych odpowiedzi: w zadaniu 26. postawiono dwa pytania – większość uczniów udzielała odpowiedzi tylko na pytanie drugie – ostatnie.

Największą trudność sprawiły uczniom zadania wymagające obliczenia lub porównania pola powierzchni kwadratu i prostokąta – zadania 24. i 25. Stosowne wymagania są cytowane w modelu oceniania.

Wnioski ogólne do pracy z uczniami

- Należy dokładnie zapoznać się z wymaganymi treściami nauczania ujętymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego i na lekcjach przedmiotowych kłaść większy nacisk na kształcenie konkretnych umiejętności.
- Zweryfikować zgodność treści ujętych w podręcznikach nauczania języka polskiego i matematyki z wymaganiami określonymi w podstawie programowej. Celem nauczania nie jest omówienie zagadnień i tekstów proponowanych przez wydawnictwo, ale realizacja przy pomocy podręcznika programu nauczania zgodnego z podstawą programową.
- Należy wybiórczo korzystać z podręcznika do języka polskiego, ponieważ wiele wydawnictw nadal proponuje omówienie treści wykraczających ponad wymagania na II etapie edukacyjnym, np. z gramatyki: określanie strony czynnej, biernej i zwrotnej czasownika. Należy skoncentrować się na kształceniu umiejętności i utrwalaniu wiadomości wymaganych w podstawie programowej dla klas 4-6 szkoły podstawowej.
- Warto zaproponować uczniom skorzystanie z poradnika *Sprawdzian szóstoklasisty. Jak to napisać?* autorstwa Iwony i Lecha Cieślaków – w tej publikacji uczeń znajdzie zasady redagowania wszystkich wymaganych form wypowiedzi, przystępne przykłady i zadania do wykonania (zalecany do pracy samodzielnej ucznia w domu).
- Należy nauczyć uczniów starannego oraz systematycznego analizowania i rozwiązywania zadań otwartych z matematyki. Ćwiczyć wypisywanie danych, wykonywanie schematów i rysunków ułatwiających rozwiązanie zadania. Uczyc czytelnego prezentowania rozwiązania zadania, opisywania kolejnych kroków prowadzących do końcowego wyniku. Należy zwracać uwagę na konieczność wpisywania jednostek oraz ćwiczyć sprawdzanie końcowej odpowiedzi poprzez podstawienie obliczonej wartości do treści zadania.
- Należy dostosować typ ćwiczeń sprawdzających wiedzę i umiejętności ucznia podczas lekcji do wymagań nowej formuły sprawdzianu (zadania wielokrotnego wyboru, zadania na dobieranie, zadania z luką, zadania typu prawda/fałsz, tak/nie). Warto wprowadzić większą liczbę ćwiczeń nowego typu, tak aby uczeń nabrał pewności i wprawy w ich rozwiązywaniu.

W imieniu Zespołu
Studium Oświatowego „Tutor”
dr inż. Zdzisław Głowacki